

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

M. AKİF HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de yetiştirilen tütün, birçok özelliği nedeniyle dünyada yetiştirilen diğer tütünlerden ayrı değerlendirilmektedir. "Türk Tütünü" dünya pazarında önemli bir yere sahiptir. Tütün, Türkiye'nin uluslararası piyasalarda marka değeri olan en önemli tarımsal ürünlerinden biri olup Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yüzbinlerce aileye geçim kaynağı olmuştur. Ancak Türk Tütünü son yıllarda yaşanan gelişmeler nedeniyle bu özelliğini kaybetmiştir.

Ülkemiz tütüncülüğünde dikkat çeken en önemli düzenleme, 09.01.2002 tarih ve 24635 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4733 Sayılı Tütün Kanunudur. Söz konusu Kanun, 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununu yürürlükten kaldırarak tütün ve tütün mamulleri sektörünü düzenlemek ve denetlemek üzere yürürlüğe girmiştir. 4733 Sayılı Tütün Kanunu ile destekleme alımlarına son verilmiş, sözleşmeli üretim modeli ile tütün üretimi başlamış, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Üst Kurulu (TAPDK) kurulmuştur. **TAPDK, kuruluşundan 15 yıl sonra 24.12.2017 tarihinde 696 sayılı KHK ile lağvedilmiş**, görev ve yetkileri Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulan Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığına devredilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yüzbinlerce aileye geçim kaynağı olan Türk Tütünü, TEKEL tarafından desteklenmekte ve pazarlanmaktayken 2003 yılında TEKEL'in sigara bölümünün özelleştirme çalışmaları başlamış, aynı yıl gerçekleştirilen ihale, teklifin beklentileri karşılamaması nedeniyle Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından iptal edilmiştir. Daha sonra ikinci ihale teklif gelmemesi nedeniyle iptal edilmiş ve 22 Şubat 2008 tarihinde üçüncü kez yapılan ihalede TEKEL'in Sigara Üretim ile Sigara Pazarlama ve Dağıtım kısmı British American Tobacco (BAT) Tütün Mamulleri Sanayi ve Ticaret AŞ.'ye 1 milyar 720 milyon ABD Doları bedelle satılmıştır.

Öte yandan en son 03.04.2008 tarihli 5752 sayılı Kanun ile 2008 yılı ürünü için yapılan sözleşmeli üretim uygulaması yeni bir düzenleme yapılmadığı için 2009 yılında sona ermiştir.

Ayrıca, 3 Haziran 1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunla bir yandan ithal tütün ve tütün mamulleri üzerine ilave bir yük getirerek yerli tütüne koruma sağlama, diğer yandan elde edilen gelirle hem tütün yetiştiricisinin hem de tütün sektörünün

geliştirilmesine hizmet etme gibi iki yönlü fonksiyon icra etmek amacıyla kurulan “Tütün Fonu”nun 31.12.2009 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile kaldırılmasına karar verilmiştir.

“Tütün Fonu”nun kademeli olarak kaldırılması sürecinde, ithal tütün ve tütün ürünleri için uygulanan tütün fonu tutarları AB’ye sunulan plan çerçevesinde 2010 yılından itibaren tedrici olarak düşürülmüştür. Öncelikle sigara ve diğer tütün ürünlerinde paket başına alınan “40 cent”lik tütün fonu sıfırlanmış, işlenmemiş tütünde ise ton başına 2010 yılı için 3.000 \$ olan Tütün Fonu 2011 yılında ton başına 2.250 \$’a indirilmiştir. 2016 yılı için bu rakam 600\$, 2017 yılı için 300\$, 2018 yılı için ise 150\$ olmuş ve son olarak, 30.12.2018 tarih ve 536 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile tütün fonu sıfıra indirilmiştir. Plana bağlı olarak tedricen kaldırılma sürecine giren tütün fonu böylece 2019 yılı başından itibaren tamamen yürürlükten kaldırılmıştır. Bu Karar ile yabancı sigara şirketlerinin önündeki bütün engeller kaldırılmış, **Türk Tütünü ve üreticisi sahipsiz bırakılmıştır.**

Sebze ve meyve yetiştiriciliğine uygun olan verimli topraklara oranla daha az verimli olarak ifade edilebileceğimiz topraklarda yetiştirilebilen, bu özelliğiyle ülkemizdeki nispeten verimsiz olan arazilerimizin de değerlendirilebilmesi ve buralarda üretim yapılarak katma değer sağlanması açısından çok büyük önem arz eden tütün üretimi, tüketimi, ithalat ve ihracat rakamlarının gidişatı büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle,

1. 2000 yılından bugüne yıllık olarak,
 - Kaç çiftçi ailesi tütün tarımı yapmaktadır?
 - Tütün ekilen arazilerin yüzölçümü nedir?
 - Ne kadar tütün üretilmiştir?
 - Ne kadar tütün ihraç edilmiştir, bu ihracatın parasal değeri ne kadardır?
 - Ne kadar işlenmiş ve işlenmemiş tütün ithal edilmiştir, bu ithalatın parasal değeri ne kadardır? İthalattan ne kadar vergi geliri elde edilmiştir?
2. Tütün üretimi gerçekten üreticinin ifade ettiği gibi azalıyorsa bu azalma bakanlığınızın planlanmasıyla mı olmuştur? Bakanlığınızın planlaması bu yönde değilse düşüşün nedeni nelerdir?
3. Tütün üretiminin yeniden artırılması ve üreticinin mağduriyetinin giderilmesi ile ilgili bir çalışmanız var mıdır?
4. Bakanlığınızca Tütün üreticilerine yönelik planlı bir desteğiniz var mıdır? Varsa yıllar itibarıyla tütün üreticilerine ne kadar destek ödemesi yapılmıştır? Tütün üreticilerinin yaşadığı mağduriyetler ile ilgili ek bir destek planınız var mıdır?
5. Türkiye’deki sigara fabrikalarında üretilen sigaralarda hangi oranda ve miktarda yerli tütün kullanılmaktadır? Bunun yıllar itibarıyla oranları ve değerleri nedir?
6. Türkiye’de yüzde 50 ve üzeri yabancı sermayeli kaç sigara veya tütün şirketi vardır? Bu şirketlerin Türkiye’deki tütün ve tütün ürünleri piyasasındaki hâkimiyet oranı nedir?

26168

7. Türkiye'de yıllar itibarıyla sigara üretimi rakamları nedir? Bu sigaralardan kaç tanesi iç piyasaya yönelik olup bunlardan kaç tanesi yerli tütünden üretilmiştir? Üretilen sigaralardan kaç tanesi ihraç edilmiştir? İhracat tutarı ile üretim ve satış tutarları nedir?
8. Tütün ve tütün ürünlerinin ithalatında hangi ürünlerden gümrük vergisi alınmamaktadır?
9. İthalatından gümrük vergisi alınmayan tütün ve tütün ürünleri nedeniyle yerli tütün üretiminin azalması karşısında nasıl bir tedbir almayı planlıyorsunuz?
10. Ak Parti iktidarına kadar bütün hükümetlerin Türk Tütünü ve üreticisini yabancı tütün ithalatından korumak için uyguladığı Tütün Fonunun tedrici olarak düşürülmesi ve sonunda kaldırılmasının nedeni nedir? Yabancı sigara şirketlerinin Tütün Fonunun kaldırılmasında bir etkisi olmuş mudur?